

Monumentnummer*: 527008

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 9 december 2002
Kadaster deel/nr: 82866/163

Complexnummer

527007

Complexnaam

Gemaal "Buma"

*Woonplaats**

Rutten

*Gemeente**

Noordoostpolder

*Provincie**

Flevoland

*Straat**

Gemaalweg

*Nr**

25

*Toev.**

*Postcode**

8313 PR

*Woonplaats**

Rutten

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Noordoostpolder

*Sectie**

F

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

1878

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding

De SCHUTSLUIS (Lemstersluis) behorende bij het gemaalcomplex 'Buma' werd gebouwd in 1939-1941 in opdracht van Rijkswaterstaat, Afdeling Rijksdienst IJsselmeerpolders (R.IJ.P.). De schutsluis maakt het voor de scheepvaart mogelijk het verschil in waterpeil van zo'n zes meter te overbruggen. Met de voorbereidende werkzaamheden aan het complex - de aanleg van een werkhaven met opslagterrein - werd al begonnen in 1936. Verantwoordelijk voor de constructie van het complex was de Dienst der Zuiderzeewerken afdeling Noordoostpolderwerken. Het betonwerk voor de onderbouw van de schutsluis werd uitgevoerd door de firma J. Haitsma uit Harlingen. Bij de kop van de sluis staan een bij de sluis behorend bedieningsgebouwtje voor de sluiswachter, een schotbalkenloods en een ijzeren constructie met stalen noodschuif, die in de jaren zeventig de schotbalken verving. Over de benedenhoofden van de toegangssluis kwam een in januari 1940 aanbestede, aan het eind van dat jaar gebouwde basculebrug. De over de sluis liggende verkeersbrug is een ijzeren basculebrug die werd gebouwd door de Constructiewerkplaats Hollandia (Krimpen a/d IJssel). De sluis kon worden gebruikt voor de scheepvaart vanaf 10 november 1940. De houten sluisdeuren zijn vernieuwd in 1983.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De sluis heeft een rechte kolk met aan de noord-westelijke sluismond (Lemstergeulzijde) een bedieningsgebouwtje en een schotbalkenloods en over het zuid-oostelijke kolkdeel (Lemstervaartzijde) een beweegbare verkeersbrug. De rechte, uit gewapend beton opgetrokken kolkwanden, zijn verstevigd door middel van verticale, ijzeren staven en zijn voorzien van ijzeren randen en staande houten stootpalen. Voor de sluismond aan de Lemstervaartzijde (het benedenhoofd) is tevens natuursteen (graniet) en baksteen gebruikt. De sluisdeuren (puntdeuren) aan het hogere bovenhoofd staan tussen het sluiswachtershuisje en de niet meer als zodanig in gebruik zijnde schotbalkenloods. Het hoogteverschil tussen de sluiscolkkaden en de hoger staande bedieningsgebouwtjes en de brug over de sluis wordt overbrugd door trappen van beton en graniet. Aan weerszijden van de sluisdeuren (eveneens puntdeuren) in het benedenhoofd is de kolk iets verbreed en is naast beton ook baksteen en graniet gebruikt. De granieten hoekblokken aan deze sluismond zijn afgerond. De sluishoofden, de kaden en de brug zijn voorzien van uit buizen samengestelde hekken. De over de sluis kolk liggende verkeersbrug is een stalen basculebrug, die is voorzien van een geasfalteerd houten brugdek. Aan beide sluishoofden bevinden zich houten remmingwerken. Op het sluishoofd aan de polderkant staat een modern bedieningsgebouwtje. Deze valt buiten de bescherming.

Waardering

De schutsluis is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde.

- De sluis heeft cultuurhistorische waarde omdat de bouw ervan het begin van de Noordoostpolder markeert en het tot de oudste nog bestaande bouwwerken in de Noordoostpolder behoort. De sluis is tevens van belang vanwege de plaats die deze inneemt in de technische en typologische ontwikkeling van de sluisen in Nederland.
- De sluis heeft architectuurhistorische waarde vanwege de specifieke constructie en de karakteristieke, zuiver functionele vormgeving.
- De sluis heeft ensemblewaarde vanwege de bijzondere visuele en functionele samenhang met de overige onderdelen van het complex en vanwege de specifieke locatie, waarmee de sluis onverbrekelijk is verbonden.
- De sluis is van belang vanwege de herkenbaarheid en de gaafheid.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Gemaal (M)

Functie